

ІНФОРМАЦІЙНА МІСІЯ БІБЛІОТЕКИ ЗАКАРПАТСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ТА ЇЇ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Медвідь М.М.,

*директор бібліотеки Закарпатського державного університету
(м. Ужгород, Україна)*

*„Хто володіє інформацією – володіє світом”
(істина)*

Ріст значення інформації, перетворення її в стратегічний курс розвитку суспільства, залежність від успішної діяльності кожної особистості. Передові технології, засновані на комп'ютеризації поступово проникають у практику бібліотечного обслуговування. І це негайно знаходить відгук у користувачів. Серед них відразу набуває популярності користування електронним каталогом, електронними можливостями довідкової служби, електронної бібліотеки, долучення до Інтернет-технологій. Бібліотека Закарпатського державного університету – це бібліотека нового покоління, бібліотека нових бібліотечно-інформаційних технологій. Бібліотечний фонд бібліотеки ЗакДУ нараховує понад 200 тисяч примірників. В складі бібліотеки бібліотечно-інформаційний центр, бібліотека тісно співпрацює з видавничим центром ЗакДУ. Створення бібліотечно-інформаційного центру було першим етапом до комп'ютеризації бібліотеки. Вже з 2000 року в бібліотеці було запроваджено електронний каталог. Його розробкою займалися студенти випускники факультету інформатики університету.

Бібліотеку ЗакДУ називають бібліотекою сучасного виду. В 2003 році в ній було встановлено демо-версію комп'ютерної програми УФД/Бібліотека. Близько року програма випробовувалася. Колектив бібліотеки першим в Закарпатті пішов на експеримент комп'ютеризації. Через декілька місяців робота в програмі захопила, бо відкрила масу нюансів, які просто не змогли не сподобатися, адже вони полегшували роботу бібліотекаря. Програма має зручний інтерфейс користувача, ряд додаткових сервісів, друк карток, укладання бібліографічних списків та покажчиків, друк актів, ведення сумарних та інвентарних книг та інше. Дана програма являє собою, український програмний продукт, зручний в обслуговування, є ліцензованою програмою, рекомендованою Міністерством освіти і науки України.

На сьогодні, в комп'ютерну базу введено понад 60 тисяч в бібліографічних описів книг, в основному, це книги активних фондів: читальної зали, фонду підручників, абонементу. Як результатом цього стала подія: з вересня 2005 року здійснено остаточний перехід на комп'ютерне обслуговування читачів. Виготовлення електронного читацького квитка в нашому вузі безкоштовне. Наповнення бази „Читач” включає в себе всі необхідні дані про користувача, починаючи з прізвища, адреси, до контактного телефону. Читацький квиток має спрощену форму: фото, прізвище, шифр, термін дії, штрихкод. Апробація обслуговування через електронний квиток розпочалася з першокурсників, після прийняття заяви про довіру програмі.

Відомості про бібліотеку ЗакДУ знаходяться на офіційному сайді університету, за адресою: www.insteil.uzhorod.ua. Щомісячно на сайді відображається інформація про нові надходження книг до бібліотеки, інформація про проведення тематичних виставок, виставляється презентація наукових праць викладачів університету. Попереду багато цікавих задумів, адже закуплено нове комп'ютерне устаткування, в бібліотеці відкрито Інтернетцентр. Розлога павутина інформаційних послуг Інтернет особливо до вподоби студентам, для яких ця мережа слугує надійною і всеосяжною базою. Тому задоволення інформаційних потреб користувачів – першочергове завдання, що стоїть перед бібліотекою ЗакДУ.

З відкриттям в університеті відділу дистанційного навчання, розроблено систему бібліотечного обслуговування дистанційної освіти. Це лише перші кроки, тому доступ до бібліотечного фонду поки що йде в основному через методичні посібники та підручники викладачів ЗакДУ. Протягом 2006 року бібліотекою було придбано 200 примірників електронних видань, кожен з яких включає в себе від 30 до 50 електронних підручників. Студенти та викладачі високо оцінили їх переваги, із задоволенням працюють в читальній залі. Використання CD та DVD – надає користувачам більший обсяг інформації, спрощує її сприйняття, вони доповнюють і розкривають друковані джерела. Тобто, почалось успішне формування електронної бібліотеки, до якої, починаючи з минулого року, включаються всі дипломні та магістерські роботи наших випускників., електронні копії методичних посібників, деякі електронні версії періодичних видань.

Вже тепер наша бібліотека пропагує новітні бібліотечні технології. Прикладом цього може слугувати науково-практична конференція „Забезпечення навчального та навчально-виховного процесу вузу в умовах запровадження інформаційних технологій”, проведений на базі нашої бібліотеки, спільно з бібліотекою Ужгородського державного університету, та засідання методичного об'єднання шкільних бібліотекарів міста, з метою надання методичної та практичної допомоги в освоєнні комп'ютерної програми.

Бібліотека нарощує обсяги робіт з освоєння електронних технологій, створення та надання користувачам електронних продуктів і послуг, адже новий вуз вимагає новітніх форм роботи бібліотеки.

З вересня 2006 року бібліотека сягнула нового інформаційного кроку: запровадження електронного підпису користувача. Електронне підтвердження отримання книг дає змогу бібліотекарю отримати впевненість у конкретній видачі та поверненні документу в бібліотеку.

Основні переваги бібліотечної роботи в програмній системі:

- забезпечення багатокритеріального відбору документів за реквізитами, рубриками, ключовими словами та іншим, перегляд електронних документів, складання переліків літератури, замовлення документів;
- автоматизація всіх основних виробничих процесів бібліотеки: комплектування, обробка, бібліографія, видача, аналіз фонду, адміністрування;
- підтримка паперових технологій: друк каталожних карток, формулярів актів, книг інвентарного та сумарного обліку;
- застосування технології клієнт-сервер,
- надання єдиного інтерфейсу користувача з усіх робочих місць, забезпечення захисту інформації за рахунок процедури реєстрації користувача на сервері з визначенням його повноважень в залежності від групи, до якої він належить;
- розподіл електронного каталогу та тематичних каталогів за власниками – групами користувачів з визначенням прав доступу інших користувачів до цих каталогів;
- підтримка технологій зі штрих кодами, експорт-/імпорт всієї інформації, та ін.

З введенням комп'ютеризації бібліотечних процесів читачі відчули суттєві зміни в обслуговуванні. Все це дозволяє система „Електронний документ”. Комп'ютерна система пошуку дозволяє швидко знайти потрібні книги та замовити їх шляхом заповнення спеціалізованої форми. Запровадження пластикових читацьких квитків з унікальним штрих кодом автентифікації читача економить час як користувача, так і бібліотекаря. Сканування цього коду викликає електронну картку читача. Вона є окремою формою бібліотечної системи, що містить у собі список електронних записів виданої літератури. Будь-які зміни у цьому списку можуть бути зроблені за згодою читача тільки після того, які він занесе свій персональний код, що є його підписом.

Новим кроком в обслуговування читачів нашої бібліотеки – є передача читачами замовлення на книгу через Інтернет. Ми, працівників бібліотеки – вже успішно освоїли цю технологію, тепер справа за користувачами.